

TALOUSARVIO 2026

Talousarvioraami Suunnitteluohje

Kunnanhallitus 13.8.2025

Askolan kunta

TALOUSARVIO 2026 -SUUNNITTELUOHJE

1. Johdanto

1.1. Talousarvion suunnitteluohjeen tarkoitus

Kuntastrategia-asiakirja on kunnan keskeisin toimintaa ohjaava asiakirja ja johtamisen väline. Kunnan talousarvio ja taloussuunnitelma on kuntastrategian toteuttamisen ja seurannan väline.

Talousarvion suunnitteluohjeella tarkoitetaan kunnanhallituksen talousarvion suunnitteluun ohjetta laadinta-aikataulusta, tehtäväkohtaisista käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosien tavoitteista. Palvelualueet valmistelevat talousarvioehdotuksensa kunnanhallituksen antamien ohjeiden ja kehysten pohjalta.

Talouden ja toteuman raportointi tehdään sitovuustasojen mukaisesti talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa ilmoitettujen raportointiaikataulujen mukaan talousarviovuoden aikana.

1.2. Talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisen velvoite

Kuntalain 110 § mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavalle kalenterivuodelle talousarvio. Samalla valtuuston on hyväksyttävä kahta tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Vuoden 2026 talousarvion suunnitteluohjeessa on annettu euromääräinen raami kunnan käyttötalousmenoille palvelu- ja tehtäväalueille. Investointitasen ja rahoitusosan raami on esitetty tiukkana kestävän talouden näkökulmasta.

Palvelualueiden talousarviokokonaisuus pitää olla 3.10.2025 mennessä tehtynä. **Talousarvioesitykset käsitellään toimielimissä 10.10.2025 mennessä.** Myös konserniyhtiöt toimittavat talousarvioesitykset kunnan talouspalveluihin samalla aikataululla.

1.3. Talousarvion tehtävät ja rakenne

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosien näkökulmista.

Käyttötalousosassa asetetaan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen edellyttämät tulot ja menot. Toiminnallisten tavoitteiden mitattavuus on tärkeässä roolissa ja antaa raportoinnille ja toiminnan toteutumiselle hyvän pohjan arvioitaessa toteutumista.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Investointiosassa voidaan myös määritellä esimerkiksi yksittäisiä investointikohteita sitovaksi.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Askolan kunnan talousarvio laaditaan nettoperiaatteella eli talousarviossa sitovuus määrätään tulojen ja menojen erotuksena. **Sitova taso on ulkoinen toimintakate.**

1.4. Talousarvion valmisteluaikataulu

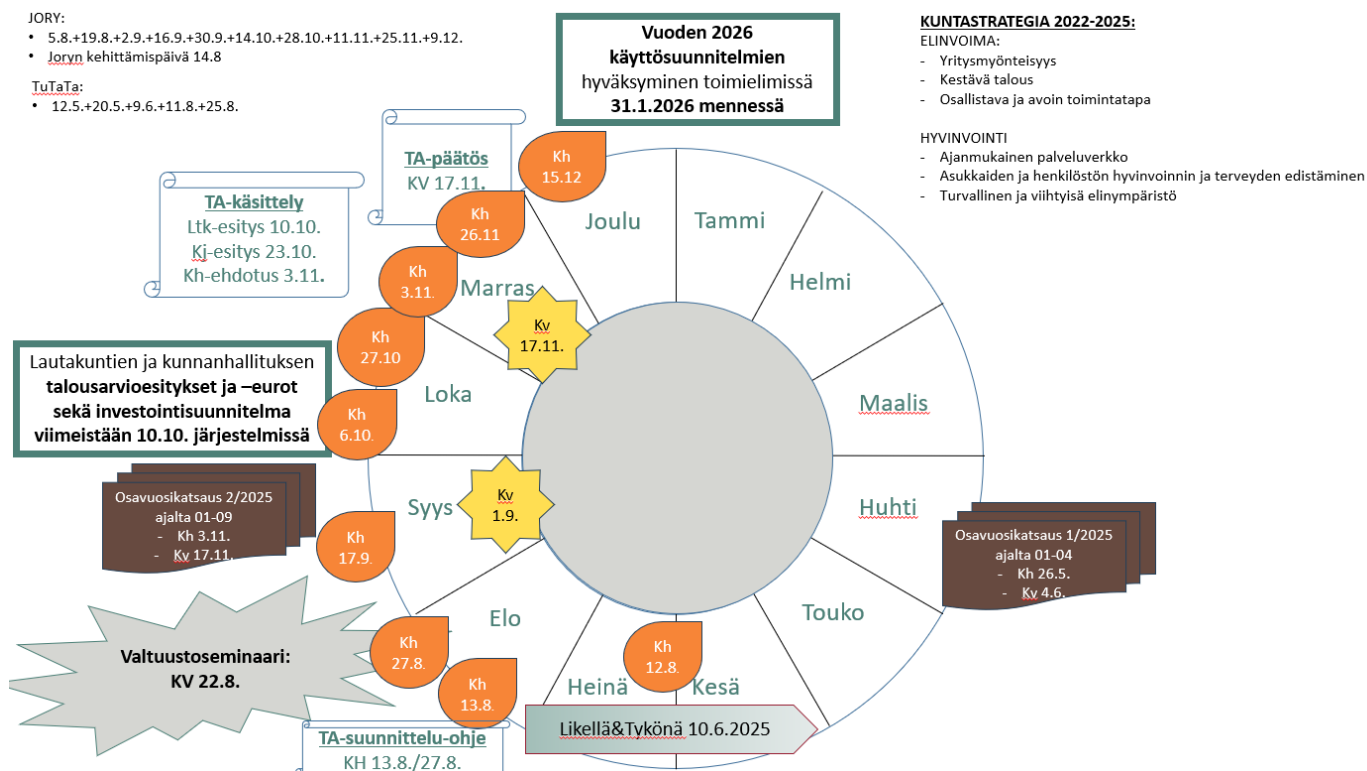
Määräaika	Käsittely	Tehtävä
7.5.2025	Kunnanhallitus	TuTaTa-ohjausryhmän asettaminen ja tavoitteiden määrittäminen
12.5.2025	TuTaTa-ohjausryhmä 1	
22.5.2025	TuTaTa-ohjausryhmä 2	
9.6.2025	TuTaTa-ohjausryhmä 3	
10.6.2025	Ilkell’&Tykön’ -kuntailta	
30.6.2025	Talousohjelmat	Talousarvion tekstipohjat valmiina
06-09/2025	Palvelualueet	Talousarvion laadinta-aika (taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet, mittarit, riskianalyysit)
5.8.2025	Johtoryhmä	
11.8.2025	TuTaTa-ohjausryhmä 4	Raamiltonnoksen hyväksyminen
13.8.2025	Kunnanhallitus	Vuoden 2026 talousarvion suunnitteluohje ja palvelu- ja tehtäväaluekohtainen talousarvioraami
14.8.2025	Johtoryhmä	Kehittämispäivä
15.8.2025	Talousohjelmat	Henkilöstökulut syötettynä Accuna-ohjelmassa – alustavat tiedot
19.8.2025	Johtoryhmä	
22.8.2025	Valtuusto	Valtuustoseminaari
25.8.2025	TuTaTa-ohjausryhmä 5	Esitys kunnanhallitukselle talouden tasapainottamistoimenpiteistä
27.8.2025	Kunnanhallitus	TuTaTa-ohjelman hyväksymisen valmistelu ja vaikutukset meneillä olevaan talousarviokierrokseen
1.9.2025	Kunnanvaltuusto	TuTaTa-ohjelman hyväksyminen ja vaikutukset talousarvioon 2026 ja suunnitelmavuosille 2027-2028
2.9.2025	Johtoryhmä	
08-09/2025, viim 5.9.25 menn.	Palvelualueet + talousohjelmat	Palkkabudjetoinnin läpikäynti henkilöittäin (talousohjelmat varaa ajat kalentereista)
16.9.2025	Johtoryhmä	
17.9.2025	Kunnanhallitus	SoTePe-kiinteistöjen yhtiöittämisprosessiin liittyvät päätökset ja valinnat
16.9.2025	Johtoryhmä	Talousarvio 2025 – tilannekatsaus talousarvion laadintaan
9.9.2025 klo 14-16	Konsernijory	Ta26 toiminnalliset tavoitteet, riskienhallinta ja-analyysi, kuntastrategia, yhtiöiden toiminnan tulevaisuuslaskutus
26.9.2025	Palvelualueet	Talousarvioeurot Accuna-ohjelmassa syötettynä
30.9.2025	Johtoryhmä	
7.10.2025	Elinympäristö-lautakunta	Kokous mm. ta2026 käsittely, riskianalyysien päivitys ja osavuosikatsaus 2/2025
6.10.2025	Kunnanhallitus	Demokratia ja toimivuus -palvelualueen ta2026 ja osavuosikatsaus 2/2025
9.10.2025	Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta	Kokous mm. ta2026 käsittely, riskianalyysien päivitys ja osavuosikatsaus 2/2025
3.10.2025	Konserniyhtiöt -tytöt	Konserniyhtiöistä tyttären talousarviot (eurot ja tavoitteet, riskianalyysi) toimitettava viimeistään talousohjelmiin
10.10.2025	Palvelualueet	Investointisuunnitelma ja –tekstit talousohjelmiin viimeistään
10.10.2025	Palvelualueet	Palvelualueiden riskilistaukset ja riskianalyysit
10.10.2025	Palvelualueet	Lautakuntien talousarvioesitykset hyväksyttyinä lautakunnissa
14.10.2025	Johtoryhmä	

Vko 41-43	Talousspalvelut	Sisäiset erät, koko kunnan talousarvioehdotuksen kokoaminen
23.10.2025	Kunnanjohtaja	Kunnanjohtajan ehdotus talousarvioksi
27.10.2025	Kunnanhallitus	
28.10.2025	Johtoryhmä	
3.11.2025	Kunnanhallitus	Talousarvioehdotuksen käsittely, talousarvioesitys valtuustolle
11.11.2025	Johtoryhmä	
17.11.2025	Kunnanvaltuusto	Talousarvion 2026 hyväksyminen Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, suunnitelmaosa
25.11.2025	Johtoryhmä	
26.11.2025	Kunnanhallitus	
9.12.2025	Johtoryhmä	
15.12.2025	Kunnanhallitus	
1.12.2025- 31.1.2026	Palvelualueet	Käyttösuunnitelmien hyväksyminen lautakunnissa

TuTaTa = tulevaisuusohjelma talouden tasapainottamiseksi

SoTePe = sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi

1.5. Taloussuunnittelun vuosikello

1.6. Tulevaisuusohjelma talouden tasapainottamiseksi (TuTaTa)

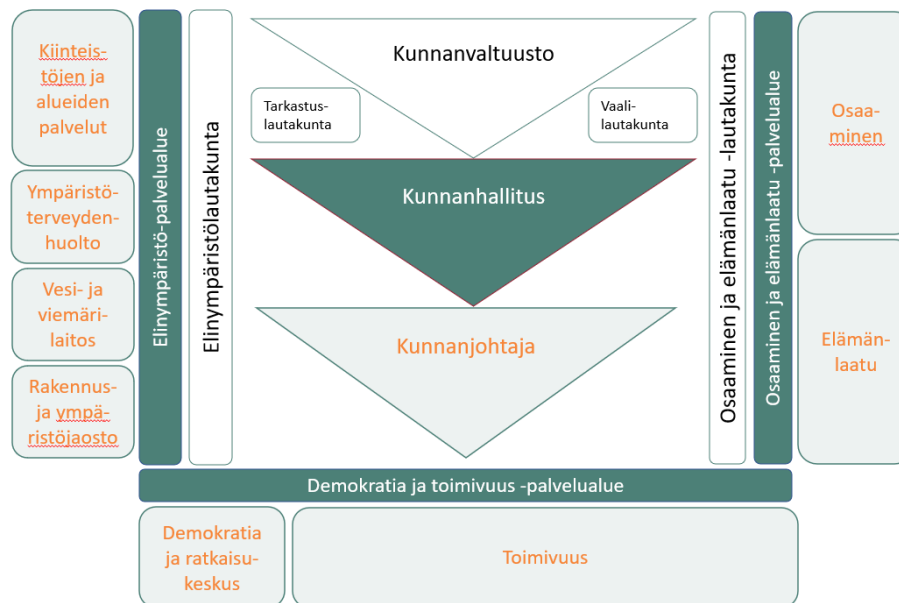
Kunnanhallitus on käynnistänyt 7.5.2025 kokouksessaan tulevaisuusohjelman talouden tasapainottamiseksi vuosille 2025-2030. Kokouksessa on valittu ohjausryhmä. Ohjausryhmä työskentelee touko-elokuun ajan. Elokuun kokouksessa kunnanhallitus käy esitystä lävitse ja tekee kunnanvaltuustolle esityksensä. Kunnanvaltuusto käsittelee ohjelman 1.9.2025 kokouksessaan. Talousarviossa 2026 otetaan huomioon talouden tasapainottamistehtävät. Tavoitteena on talouden tasapaino eli vähintään nolla tulos vuosittain sekä lainakannan aleneminen.

Tulevaisuusohjelma talouden tasapainottamiseksi koskee vuosia 2025-2030. Tilinpäätöksen yhteydessä seurataan mahdollisimman tarkasti ohjelman vaikutuksia talouteen.

2. Organisaatio ja johtamisjärjestelmä

2.1. Organisaatio

Askolan kunnan organisaatio 1.1.2026

Toimielin

Kunnanvaltuusto ja -hallitus
Keskusvaalilautakunta
Tarkastuslautakunta
Osaaminen ja elämänlaatu –lautakunta
Elinympäristölautakunta *
Rakennus- ja ympäristöjaosto*

Palvelualue

Demokratia ja toimivuus
Vaalit
Tarkastustoimi
Osaaminen ja elämänlaatu
Elinympäristö

Tehtäväalue

Rakennus- ja ympäristö

*Elinympäristölautakunnan alaisuuteen kuuluu rakennus- ja ympäristöjaosto. Rakennus- ja ympäristö -tehtäväalue toimii Askolan, Pornaisten, Myrskylän ja Pukkilan yhteistä rakennus- ja ympäristön-suojeluviranomaisena Askolan toimiessa isäntäkuntana. Tehtäväalue toimii rakennus- ja ympäristöjaostona, joka laatii tehtäväalueen talousarvion. Rakennus- ja ympäristötehtäväalue toimii osana elinympäristö-lautakuntaa, joka hyväksyy myös tehtäväalueen talousarvion osana palvelualueen talousarviosta.

2.2. Talousarviorakenne

Talousarviorakenne perustuu kuntaliiton talousarviusuositukseen.

Talousarviopohjat Askolan kunnan talousarviota on tehty organisaation sitovuustasojen mukaisesti. **Lautakunta hyväksyy lautakuntatasoiset sitovat ulkoiset toimintakatteet vastuualueittain.** Näistä muodostuu tehtävä- ja palvelualueiden kokonaisuus, **jonka valtuusto hyväksyy** valtuustotason sitovina määrärahoina **palvelu- ja tehtäväalueille.**

3. Talouden tavoite ja talousraamit

3.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen pankki tiedotteessaan 10.6.2025 kirjoittaa ”Uusia esteitä elpymisen tiellä.” Suomen talouskasvu on hiljalleen virkoamassa, mutta elpymistä jarruttavat kauppasota ja yleinen epävarmuus kansainvälisessä taloudessa. Talous kasvaa 0,5 % vuonna 2025. Vuonna 2026 kasvu vahvistuu 1,5 prosenttiin ja seuraavalle vuodelle tavoitellaan jo 1,6 prosentin kasvua.

Inflaation arvellaan pysyvän vuosina 2025-2027 alle 2 prosentin tasolla. Kuluttajien luottamus talouden kantokykyyn alkaa hiljalleen kasvaa ja työmarkkinatkin alkavat elpyä. Kotitalouksien ostovoima vahvistuu, koska inflaation taso pysyy maltillisena ja korkotasot ovat aiempia vuosia pienemmät.

Julkinen talous pysyy alijäämäisenä ja julkinen velkasuhde kasvaa edelleen. Tavoitteena on julkisen alijäämän pienentäminen kuluvana vuonna. Veronkevennykset ja puolustusmenojen kasvu heikentävät julkisen talouden tasapainoa.

3.1.1. Toiminnan ja talouden riskit taloussuunnitelmakaudella 2026-2028

Valtionosuusuudistus on meneillään valtionhallinnolla ja sen vaikutuksen suuruutta kunnan saaman verorahoituksen osana ei ole kunnittain tiedossa. Uudistus on tarkoitus toteuttaa 1.1.2027 alusta lukien. Uudistuksen valmistelua seurataan aktiivisesti kunnissa.

Tulevaisuusohjelma talouden tasapainottamiseksi (TuTaTa) määrittelee toiminnan ja talouden suuntaan vuosille 2025-2030 ja tavoitteena on talouden tasapaino tilikauden tuloksien yhteenlaskettuna määrällä. Kestävä talous kattaa myös lainakannan tarkastelun, johon TuTaTa-ohjelman vaikutus on vähäinen.

Palvelualueet käyvät riskianalyytit, jotka tehty vuodelle 2025, lävitse ja tarkastelee niiden todennäköisyyttä ja vaikuttavuutta vuodelle 2026 näköpiirissä.

3.2. Askolan kunnan talous

Palvelualueilla pitää talousarviota valmistellessa tarkastella hyvin tarkasti toimintatuottojen ja -kulujen kertymiä sekä niiden perusteita.

Tulevaisuusohjelma talouden tasapainottamiseksi (TuTaTa) sisältää seuraavia:

- ylijäämäinen raami vuodelle 2026 ja suunnitelmavuodet 2027-2028 raamiesityksen mukaan
- tasapainottamistavoite vuosille 2025-2023 on kunnanhallituksen esittämän 2,5 miljoonan euron tavoite laskettaessa tilikauden tulokset yhteen ko. vuosilta

Tavoitteet tarkentuvat vielä TuTaTa-ohjausryhmän esityksen mukaan kunnanhallitukselle 27.8 ja sitten kunnanvaltuustolle 1.9.

Tilinpäätös 2024

Askolan kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 osoitti alijäämää 0,6 miljoonaa euroa. Kunnan lainakanta tilinpäätöksessä on 23 miljoonaa euroa.

Talousarviovuosi 2025

Kuluvan vuoden 2025 talousarvio on laadittu 0,4 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2025 tilinpäätöksen huhtikuun lopun tilanteen mukaan osoittaisi noin 0,3 miljoonan euron alijäämää. Alijäämää pienentäisi arvioitua isompi tuloverokertymä kunnallisverosta sekä kotikuntakorvaustulojen ja -menojen ennakoitua isommat kertymät. Muutos talousarvioon vuodelle 2025 osavuosikatsaus 2/2025 yhteydessä pienentää tilikauden tulossennustetta noin 0,2 miljoonaa euroa. Muutoksia tulee mm. toiminnan muutoksista ja niiden talousvaikutuksista sekä valtion maksamista kotikuntakorvausten tuloista että menoista.

Talousarviovuosi 2026

Vuoden 2026 talousarviossa palvelualueiden yhteenlaskettu toimintakate on 14,9 miljoonaa euroa. Vertailuna vuoden 2025 talousarviossa toimintakate oli 15,1 M€. Toimintakate muodostuu yhteenlaskettuna toimintatuotot 3,1 M€ (3,8 M€ vuonna 2024) ja toimintakulut 18,0 M€ (19 M€ vuonna 2024). **Toimintakulujen kasvua on hillittävä huomattavasti vuoden 2026 aikana erilaisin toiminnallisin ratkaisuin. Sekä samaan aikaan tarkasteltava toimintatuottojen kertymäperusteita.** Raamissa on huomioitu vuoden 2025 aikana tehtyjen toiminnallisten muutoksien talousvaikutukset.

Verotuloennuste perustuu Kuntaliiton verokehikkoennusteeseen 05/2025. Verotuloennuste on noin 12,8 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa suurempi kuin kuluvan vuoden ennuste. Verotuloennuste ei sisällä veronkorotusehdotuksia. Uusi ennuste verotuloista julkaistaan Kuntaliiton toimesta elokuun lopulla.

Valtionosuuksien arvio on 3,3 miljoonaa euroa, joka on kuluvan vuoden kanssa samalla tasolla.

Poistojen ennusteena käytetty 1,6 miljoonaa euroa. Poistojen arvioinnissa on huomioitu SoTePe-kiinteistöjen yhtiöittämien 1.1.2026 vuoden alusta lukien.

Tilikauden tulostavoite on 50 000 euroa vuodelle 2026.

Suunnitelmavuodet 2027-2028

Suunnitelmavuodet 2027-2028 tavoitteena on talouden tasapaino käyttötalouden puolella sekä matala investointitaso, joka tarkoittaa maksimissaan miljoona euron investointeja vuosittain.

TuTaTa-ohjelman vaikutukset huomioidaan suunnitelmavuosilla.

SoTePe-kiinteistöjen yhtiöittäminen 1.1.2026 vähentää vuokratuottoja sekä kiinteistöihin kohdistuvia kuluja. Lisäksi yhtiön odotetaan maksavan osinkoa kunnalle tuloksestaan vuosittain.

Vuodet 2029-2030

TuTaTa-ohjelma kattaa myös vuodet 2029-2030. Alustavan laskelman mukaan näiden vuosien tilikauden tulosenuste on edelleen alijäämäinen, vaikka toiminnan muutoksia on lähdetty toteuttamaan jo vuodesta 2025 alkaen. Näiden vuosien osalta taloutta tarkastellaan vuosittain.

3.3. Asukasmäärä

Kunnan asukasmäärä on alentunut jo vuosia peräkkäin. Tilinpäätös 2023 asukasmäärä oli 4 700, tilinpäätös 2024 oli 4 651 ja kuluvan vuoden 2025 ennuste on 4 650 asukasta. Elokuun toisella viikolla 2025 oli asukasmäärä 4 724. Asukasluvun kasvu näyttää positiiviselta tässä vaiheessa kuluvaa vuotta.

Taloussuunnitelmavuosille 2027-2028 ja siitä eteenpäin kahdelle seuraavalle vuodelle on arvioitu 0,5 prosentin lasku asukasluvuun.

Toiminnan ja talouden näkökulmasta asukasluvun laskun pysäyttäminen, tai jopa pieni kasvu, loisi vakaamman pohjan suunnitteluun ja tarpeiden kartoitusta varten. Asukasluvun alentuminen vuosittain haastaa toiminnan suunnittelun ja mukauttamisen sekä luo epävarman tulorahoituspohjan verotulokertymäarvioihin sekä valtionosuuteen.

3.4. Käyttötalousosa

Alla olevassa taulukossa on esitetty palvelualueittain talousarvion laadinnan perustaksi esitetyt määrärahat (= sitova toimintakate). Palvelualueiden tulee omissa talousarvioesityksissään kohdentaa määrärahat vastuualueille ja määritellä toiminnan tavoitteet. Toiminnan tavoitteet määritellään niin että niillä on selkeät toimenpiteet ja mittarit, joilla voidaan osoittaa, miten tavoite on toteutunut.

Palvelualueiden pitää myös suunnitella suunnitelmavuodet 2027-2028 tehtäväalueitasolla. Talousarviokirjassa pitää nostaa esille jo tiedustetut toiminnan muutokset ja näiden talouden vaikutus tulee kuvata.

Talousarvio 2026 suunnitteluohjeessa on esitetty myös taloussuunnitelmat vuodelle 2029-2030. Tulevaisuuden talouden tasapainottamisohjelman (TuTaTa) vaikutukset on pyritty ottamaan huomioon raamin valmistelussa mahdollisimman kattavasti.

Palvelualue / tehtäväalue	Toimielin	Tp 2023	Tp 2024	Ta 2025	Talous- arvio- raami 2026	Ts 2027	Ts 2028	Ts 2029	Ts 2030
		1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €				
Toimintakate									
Osaaminen ja elämänlaatu	Osaaminen ja elämänlaatu – lautakunta	9 069	9 223	9 807	9 550	9 500	9 500	9 600	9 650
- Osaaminen		8 181	8 365	8 951	8 690				
- Elämänlaatu		888	857	856	860				
Elinympäristö	Elin- ympäristö- lautakunta	2 323	2 562	2 595	2 700	2 800	2 900	2 900	2 900
- Hallinto		-42	69	75	50				
- Kiinteistöjen ja alueiden palvelut		2 156	2 290	2 340	2 430				
- Vesi- ja viemärlaitos		66	38	-32	0				
-Ympäristö- terveyden- huolto		87	84	100	100				
-Rakennus- ja ympäristö- jaosto		57	80	112	120				
Demokratia ja toimivuus	Kunnan- hallitus	1 803	1 875	2 677	2 590	2 610	2 660	2 660	2 660
- Demokratia		368	410	470	480				
- Toimivuus		1 435	1 684	2 206	2 110				
Tarkastustoi- mi	Tarkastus- lautakunta	20	38	53	60	60	60	60	60
Vaalit	Keskusvaali- lautakunta	0	7	15	0	15	15	15	15
		13 215	13 690	15 147	14 900	14 985	15 135	15 235	15 285

Raamissa vuodelle 2026 on huomioitu seuraavat talouden tasapainottamistoimenpiteet (verrattuna talousarvioon 2025), joita toteutettu jo kuluvan vuoden 2025 aikana ja heijastuvat vaikutuksineen tuleville vuosille:

- Demokratia ja toimivuus:
 - o SoTePe-yhtiön hallintotuotto – 0 euroa (yhtiöittämisprosessi kesken ja toimintatapa on määrittelemättä)
 - o SoTePe-yhtiön hallintomeno – 0 euroa (yhtiöittämisprosessi kesken ja toimintatapa on määrittelemättä)
 - o henkilöstökulujen kasvu (TES), 3 % - vaikutus +25 000 euroa
- Osaaminen ja elämänlaatu:
 - o kotikuntakorvaus tulot – +175 000 euroa
 - o hankeavustukset - +30 000 euroa
 - o henkilöstökulujen vähennys (mm. johtamisrakenne ja toimintatapamuutokset, tuntikehysmuutokset) – -220 000 euroa
 - o henkilöstökulujen kasvu (TES), 3 % - vaikutus +260 000 euroa
 - o henkilöstökulujen lisäys ta2025 olevan talousarviossa olevan virheen vuoksi – vaikutus +100 000 euroa
 - o kotikuntakorvaus menojen kasvu - +50 000 euroa
 - o kotihoidon tuen määrärahan vähennys - -50 000 euroa
- Elinympäristö:
 - o vesimaksujen tarkastus – vaikutus +50 000
 - o puunmyynti – vaikutus +200 000
 - o SoTePe-kiinteistö – vaikutus -700 000 euroa
 - o SoTePe-kiinteistöyhtiön tj-korvaus – vaikutus +50 000 euroa
 - o henkilöstökulujen kasvu (TES), 3 % - vaikutus +50 000 euroa
 - o SoTePe-kiinteistöjen palvelujen ostojen menovähennys – vaikutus -100 000 euroa
 - o SoTePe-kiinteistöjen tarvikkeiden ostojen menovähennys – vaikutus -200 000 euroa
 - o lukiotilan vuokravähennys – vaikutus -150 000 euroa
- Tarkastustoimi:
 - o henkilöstökulujen kasvu (TES), 3 % - vaikutus +1 000 euroa
- Vaalit:
 - o ei vaaleja vuonna 2026 – vaikutus -15 000 euroa

3.5. Sisäinen liiketoiminta (=sisäiset erät)

Sisäinen liiketoiminta budjetoidaan keskitetysti talousarvion laadinnan yhteydessä talouspalveluissa. Perusteet sisäiselle laskutukselle muodostuu kustannuspaikkatasoilta ulkoista ja sisäistä toiminnasta.

Tilahallinta

Tilahallinta –vastuualueelle laaditaan nettobudjetti tuloslaskelman muotoon. Sisäiset vuokrat lasketaan tilojen käyttäjien neliömäärien mukaan. Tilojen käyttäjät ja tilojen jakaantuminen pyritään vuosittain tarkistamaan.

Tilahallinnan sisäisten vuokrien määrittämistä valmistellaan tilahallintaohjelman käyttöönottoa, josta saataisiin sisäinen pääomavuokra ja ylläpitovuokra kiinteistöittäin.

Ruoka ja siisteys

Ruoka- ja siisteys –vastuualueelle laaditaan nettobudjetti tuloslaskelman muotoon ja tulostavoite on tehdä tilikaudella vähintään nollatulos. Ruoka- ja siisteys –vastuualueen kustannukset siirtyvät sisäisenä menoina eri palvelualueille suoritteiden arvioiden mukaan. Näistä sisäisistä menoista syntyvät tulot ruoka- ja siisteys –vastuualueelle muodostavat sisäisen tulon.

3.6. Tuloslaskelmaosa

Käyttötalousosan määrärahaaramin perusteella koko kunnan talousarvioraami muodostuu vuodelle 2026 siten, että toimintakate eli rahoitettavat nettomenot ovat noin 14,8 miljoonaa euroa.

Kuntien verotuloennuste, jonka Kuntaliitto, valtiovarainministeriö ja Verohallinto laativat, kuvaa koko maan kuntien verotulojen kehitystä. Kunnallisveron osalta verotuloennustekehikko perustuu Verohallinnon julkaisemaan verotilastoon. Askolan kunnan verotuloennuste vuodelle 2026 on noin 13 miljoonaa euroa. Verotuloennuste kehyykselle vuodelle 2026 on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Verotuloennuste perustuu Kuntaliiton verokehikkoon 05/2025. Verotuloennusteessa ei ole mahdollista korotusta kunnallisveroon vaikuttavaan tuloveroprosenttiin arvioitu. Ennusteessa on käytetty 9,2 tuloveroprosenttia vuosina 2026-2030. Verotuloennusteessa on 0,7 prosentin vähennys asukasluvussa vuosina 2025-2028.

Askolan kunnan valtionosuudet ovat vuonna 2026 Kuntaliiton ennakkolaskelman mukaan 3,3 miljoonaa euroa. Valtionosuuksien arviointiin liittyy epävarmuutta.

Verorahoituksen määriä tarkastellaan syksyn 2025 aikana tarkemmin ennusteiden julkaisujen yhteydessä.

Tuloslaskelmaosa	Tp 2023	Tp 2024	Ta 2025	Talous- arvio- raami 2026	Ts 2027	Ts 2028	Ts 2029	Ts 2030
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €				
TOIMINTAKATE	-13 215	-13 690	-15 147	-14 900	-14 985	-15 135	-15 235	-15 285
Verotulot	11 859	11 941	12 270	12 800	13 300	13 650	13 650	13 750
- kunnallisvero	9 421	9 807	10 200					
- kiinteistövero	1 285	1 336	1 320					
- yhteisövero	1 153	798	750					
Valtionosuudet	3 522	3 110	3 280	3 300	2 900	2 900	2 800	2 660
Rahoitustuotot ja -kulut	-148	-196	785	350	410	100	70	70
VUOSIKATE	2 019	1 165	1 188	1 650	1 625	1 215	1 285	1 135
Poistot ja arvonalentumiset	-1 513	-1 769	-1 615	-1 600	-1 490	-1 530	-1 500	-1 510
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	505	-604	-427	50	135	-15	-215	-315

Raamissa vuodelle 2026 on huomioitu seuraavat talouden tasapainottamistoimenpiteet (verrattuna talousarvioon 2025), joita toteutettu jo kuluvan vuoden 2025 aikana ja heijastuvat vaikutuksineen tuleville vuosille:

- Verotulot:
 - o hyvä työllisyystilanne, tes-korotusvaikutukset, vähäinen työttömyys – vaikutukset positiivinen tulokertymä verotuksen pohjaksi, määrää ei pysty arvioimaan
 - o asukaslukuvähennys -0,5 prosenttia vuosittain arvioitu
 - o veroperustemuutoksia ei ole esitetty
- Valtionosuudet:
 - o Kuntaliiton arviolaskennan mukaan vuosi 2026, (valtionosuusuudistus vuodesta 2027 luopävarmuuden)
 - o peruspalvelujen valtionosuus alenee oppilasmäärän mukaan, noin 7 500 euroa / oppilas (valtionosuuslaskennan keskimääräinen oppilashinta)
- Rahoituserät:
 - o osinkotuloja, rahastotuloja – arvio 350 000 euroa
 - o sijoitusten myyntivoittoja – arvio 100 000 euroa
- Poistot:
 - o SoTePe-yhtiöön siirrettyjen kiinteistöjen poistot – vaikutus noin -150 000 - 200 000 euroa

3.7. Investointiosa

Askolan kunnan talousarviokehityksessä kestävä talouden näkökulmasta investointitaso ei ylittäisi poistoja ja vuosikate riittäisi kattamaan investoinnit. Investointitarve on kuitenkin suurempi todellisuudessa ja toteutumattomat investoinnit voivat kasvattaa korjausvelan määrää tuleville vuosille.

Investointitason määrittelyssä on huomioitu vaikuttavuusarviointi elinvoiman näkökulmasta. Asiaa on tarkasteltu TuTaT-ryhmässä. Investointitasoa on laskettu huomattavasti vuosille 2026-2030 verrattuna isoihin investointivuosiiin 2024 ja 2025.

Investointihankkeen raja on 20 000 euroa (alv 0 %). Investointiosan hankkeet valmistellaan pääosin elinympäristö-palvelualueen palvelualuejohtajan johdolla. Palvelualueet esittävät omat investointitarpeensa osana lautakunnan talousarvioesitystä. Investointitalousarvioehdotus tulee elinympäristö-lautakunnan käsittelyn kautta, **määräaika investointisuunnitelmalle on 10.10.2025.**

Valtuusto päättää investointitasosta sitovuustason mukaan talousarvion investointiosassa.

3.8. Rahoitusosa

Yleinen kuntatalouden vähimmäistavoite on, että vuosikate kattaa poistot. Vuosikate ylittäessä investointien kokonaismäärän, lainakanta vähenee. Mikäli käyttötalouden puolelta muodostuva vuosikate eri riittä kattamaan investointien kokonaismäärä, lainakanta kasvaa.

Rahoitusosan vaikuttavat suurimpina erinä toiminnan ja investointien nettorahavirta. Jos vuosikate kasvaa ja investointien määrä vähenee, rahoitustoiminnan rahan tarve pienenee samassa suhteessa.

Investointien noin 1 miljoonan euron vuosittainen toteuttamissuunnitelma on haastava. Vuosikateen painuessa vuosittain noin 1-1,5 miljoonan tuntumaan, se riittäisi juuri ja juuri kattamaan investoinnit. Vieraan pääoman lainanlyhennyksiä on osittain hoidettava uudella pitkäaikaisella lainalla.

Arvion mukaan kunnan lainakanta vuonna 2025 olisi 27,3 miljoonaa euroa. Väestöennuste on 4 650 henkilöä. Asukaskohtainen lainakanta 5 902 euroa/asukas. Vuonna 2024 lainakanta oli vajaa 23 miljoonaa euroa ja 4 994 euroa/asukas.

Rahoitusosa	Tp 2023 1 000 €	Tp 2024 1 000 €	Ta 2025 1 000 €	Talous- arvio- raami 2026 1 000 €	Ts 2027	Ts 2028	Ts 2029	Ts 2030
TOIMINTA JA INVESTOINNIT								
Toiminnan rahavirta (=vuosikate)	2 019	1 165	1 118	1 650	1 625	1 215	985	895
Tulorah. korjauserät	-84	-17	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Investointien rahavirta	-1 197	-4 708	-5 335	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Käyttöomaisuuden myyntitulot	96	23	75	50	50	50	50	50
Toiminnan ja investointien rahavirta	835	-3 537	-4 122	650	625	215	-15	-165
RAHOITUSTOIMINTA								
Lainakannan muutokset	-1 872	4 168	4 300	-600	-550	-200	50	150
Muut maksuvalmiuden muutokset	-666	127						
Rahoitustoiminnan rahavirta	-2 537	4 294	4 300	-600	-550	-200	50	150
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-1 702	757	178	50	75	15	35	-15
Lainakanta, 1 000 euroa	18 827	22 995	27 295	26 695	26 145	25 945	25 995	25 145
Asukasluku, hlöä	4 700	4 651	4 625	4 650	4 625	4 600	4 575	4 555
Lainat, euroa / asukas	4 006	4 944	5 902	5 741	5 653	5 640	5 682	5 740
Taseen yli-/alijäämä	7 498	6 894	6 466	6 586	6 721	6 706	6 491	6 116

Raamissa vuodelle 2026 on huomioitu seuraavat talouden tasapainottamistoimenpiteet (verrattuna talousarvioon 2025), joita toteutettu jo kuluvan vuoden 2025 aikana ja heijastuvat vaikutuksineen tuleville vuosille:

- Investoinnit:
 - o investointitaso 1 miljoona euroa maksimissaan vuosittain
- Lainakannan muutokset:
 - o lainojen lyhennykset suunnitelmien mukaan – vaikutus -600 000 euroa

3.1. SoTePe-yhtiöittäminen

Askolan kunnan käyttötalouteen ja investointeihin vaikuttavaa vuoden 2026 alusta sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kiinteistöjen (SoTePe) yhtiöittäminen. Kyseessä on kolmen kiinteistön siirto omaan yhtiöön.

Yhtiöittäminen koskee seuraavia kiinteistöjä:

- Palvelukeskus Mäntyrinne
- Askolan sosiaali- ja terveyskeskus
- Askolan pelastusasema

Yhtiöittämisprosessia on valmisteltu vuoden 2025 aikana. Syksyllä 2025 kunnanhallitus käsittelee prosessia ja päätöksenteossa tehdään tarvittavat päätökset.

4. Henkilöstö

4.1. Henkilöstösuunnittelu

Palvelualueiden on mitoitettava henkilöstömenonsa ja –resurssinsa vuoden 2026 talousarvioraamiin. Talousarvion valmistelussa tulee huomioida suunnitellut henkilöstön siirrot ja muut suunnitellut henkilöstöresurssimuutokset. Palvelualueiden tulee arvioida henkilöstömäärän ja palkkakustannusten kehitystä sekä suunnitella toimenpiteet, joilla talousarvioraami voidaan saavuttaa.

Vapautuvien vakanssien tehtävät tulee ensisijaisesti pyrkiä järjestämään toiminnallisilla muutoksilla ilman rekrytointia. Käyttämättä jääneet vakanssit tulee lakkauttaa. Jokaisen rekrytointiprosessia ennen pitää täyttää täyttölupahakemus, jonka perusteella prosessi saadaan etenemään valitulla tavalla.

Henkilöstösuunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdolliset taloussuunnitelmakaudelle ennakoitujen palvelujen kysynnän muutokset. Henkilöstösuunnittelun tavoitteena tulee olla palvelutuotannon tuottavuuden parantaminen. Palkkabudjetointi tehdään henkilötasolla. Palkkamäärärahoissa huomioidaan toiminnan muutokset nykyisiin palkkakustannuksiin sekä niihin tulevat virka- ja työehtosopimusten mukaiset korotukset.

Palvelualueiden on luetteloitava henkilöstömuutokset (lisäykset, vähennykset, siirrot) talousarvion yhteydessä selkeästi. Tärkeää on perustellut esitykset. Henkilöstömuutokset kirjoitetaan myös lautakunnittain talousarvioon.

4.2. Koulutussuunnittelu

Henkilöstön kouluttautumiseen pitää myös kiinnittää huomioita. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä osallistuisi vuoden aikana koulutuksiin vähintään kolmen työpäivän verran. Palvelualueiden pitää huolehtia siitä, että jokainen työntekijä tulee huomioiduksi osaamisen kehittämisen tarpeita tarkasteltaessa.

Koulutukset pitää olla suunniteltuja ja kirjattuna koulutussuunnitelmaan. Henkilöstöpalvelut-vastuualue hakee vuosittain Työllisyysrahastosta edellisen vuoden koulutusten toteuman perusteella koulutuskorvausta.

Koulutussuunnitelman laadinta on osa talousarvioprosessia.

4.3. Henkilöstökulut

4.3.1. Palkat

Kunta-alan palkkaratkaisu vaikuttaa kunnan talouteen merkittävästi, sillä palkankorotukset vuodelle 2026 ovat yhteensä 2,8 prosenttia. Vuodelle 2027 yhteensä 3,18 % ja vuodelle 2028 korotusvaikutus on 3,85 prosenttia. Palkankorotukset on tehty 2,8 prosentin korotuksella 1.8.2026 alkaen.

- Palkkaratkaisu noudattaa yleistä linjaa:
 - 2,5 %-yksikköä vuonna 2025
 - 2,47 %-yksikköä vuonna 2026
 - 2,4 %-yksikköä vuonna 2027.
- Sopimuskorotusten päälle palkkojen kehittämisohjelma:
 - 0,4 prosenttiyksikköä vuonna 2026,
 - 0,4 prosenttiyksikköä vuonna 2027 ja
 - 1 prosenttiyksikköä vuonna 2028.
- Kunta-alan työvoimakustannukset
 - +2,78 % (noin 320 milj. €) vuonna 2025
 - +3,18 % (noin 377 milj. €) vuonna 2026
 - +3,85 % (noin 470 milj. €) vuonna 2027

Palkkabudjetointi tehdään henkilötasolla excelissä, josta tiedot siirretään Accuna-budjettipohjille kustannuspaikoittain. Palkkabudjetointi valmistellaan talouspalveluiden kanssa yhteistyössä.

4.3.2. Lomarahat

Lomarahat budjetoidaan virka- ja työehtosopimusten mukaan henkilöittäin. Budjetoinnissa huomioidaan lomarahaprocentti, jonka perusteella lomarahavaraus otetaan mukaan.

4.3.3. Henkilöstösivukulut

Henkilöstösivukulut budjetoidaan palkka- ja lomarahojen perusteella.

Palkkojen sivukuluprosentteja on käytetty seuraavia prosentteja (suluissa ed. vuoden tiedot):

- KuEl- ja VaEl-palkkaperusteinen eläkemaksu	17,30 % (17,15 %)
- KuEl-tasausmaksu	jaetaan palkkasumman suhteessa, arvio noin 3 %
- kansaneläke- ja sv-maksu	1,90 % (1,90 %)
- työttömyysvakuutusmaksu	1,10 % (1,00 %)
- tapaturmavakuutusmaksu	1,00 % (1,00 %)
- ryhmähenkivakuutusmaksu	0,20 % (0,15 %)

5. Hyvinvointisuunnitelma

5.1. Poikkihallinnollinen velvoite hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Kuntalain mukaan kunnan keskeisimpinä tehtävinä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja hyvinvoinnin edistämisen tulee näkyä myös kuntastrategiassa. Vuonna 2023 voimaan tulleen lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta 6 § mukaan on kunnan edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Kunnan on strategiassa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämislle tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossaan huomioon päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri palvelualueiden on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Kunnan on nimettävä hyvinvoinnin ja edistämisen vastuutaho.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan. Lisäksi kunnan on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyötä kunnassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden toiminnan aloittamisen jälkeen yksi kunnan merkittävimmistä poikkihallinnollista strategisista tehtävistä. Kunta ei enää vastaa ns. korjaavasta palveluista.

5.2. Hyvinvointisuunnitelman sisällyttäminen osaksi talousarviota - hyvinvointikertomus

Kunnan laaja hyvinvointikertomus valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja sitä päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Hyvinvointikertomus sisältää kuvauksen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin nykytilasta, miten eri väestöryhmät voivat ja mitä toimia kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on tehty edellisen valtuustokauden aikana. Suunnitelmaosio nostaa kertomuksesta esiin kehityskohteet ja painopisteet, joihin tulevan valtuustokauden aikana tulee keskittyä.

Hyvinvointikertomuksen tarkoituksena on tukea kunnan päätöksentekoa, auttaa toiminnan priorisoinnissa ja varmistaa toiminnan resurssit. Siksi on tärkeää, että hyvinvointikertomus kulkee osana talousarvio – ja taloudenseurantaprosesseja yhteen sovittaen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategisten linjausten vaikuttavuutta ja seurantaa.

6. Taloutta ja toimintaa koskevat ohjeet ja säännöt

6.1. Lainsäädäntö, kansalliset suositukset ja periaatteet

Kunnan ja kuntayhtymän taloudenhoitoa ja sen järjestämistä ohjaavat kuntalain (410/2015) 13. luku, kirjanpitolaki ja -asetus, kirjanpitolautakunnan ja sen kuntajaoston antamat ohjeet sekä JHS (Julkisen hallinnon suositukset) -suositus 199 kunnan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin palvelualue omalla tehtäväalueellaan. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa, ja että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista tilinpäätöksessä laadittavassa talousarvion toteutumisvertailussa (KuntaL 113 §). Toisaalta talousarviossa noudatetaan kirjanpidon suoriteperustetta määrärahan ja tuloarvion ottamisessa talousarvioon. Kirjanpitokäytäntö ohjaa näin menon ja tulon merkitsemistä talousarviossa ja sen toteutumisvertailussa. Talousarviossa käytetään käsitteitä meno tai tulo kaikista taloustapahtumista.

Talousarviossa menoa käytetään yleiskäsitteenä tarkoittaen talousarviovuodelle jaksotettujen toimintamenojen lisäksi myös muuta rahankäyttöä muun muassa investointimenoa, lainanlyhennystä, antolainausta sekä peruspääoman lisäystä. Talousarviovuodelle jaksotettuja tuloja ovat esimerkiksi verotulot, valtionosuudet, maksu-, myynti- ja muut toimintatulot, korkotulot ja muut rahoitustulot sekä lainanotto.

Kuntastrategiasta johdetut talousarviotavoitteet on asetettava niin, että tavoitteet kohdistuvat olennaisiin toimintoihin, jotka ohjaavat kehittämään toimintatapoja ja siten parantamaan toimintojen tuloksellisuutta. Talousarviossa asetettavien tavoitteiden tulee olla selkeitä, jotta niitä voidaan mitata mahdollisimman konkreettisilla mittareilla ja menetelmillä.

Toiminnan tavoite on talousarviossa valtuuston tehtäväkohtaisesti asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelutuotannon määrää tai laatua tai toiminnan kehittämistä ohjaava tavoite. Kunnanvaltuusto päättää talousarvion käsittelyn yhteydessä, mitkä tavoitteista ovat sitovia. Muut tunnusluvut esitetään perusteluina. Talousarvion toteutumista seurattaessa seurataan myös näiden mittareiden kuvaamien toimintojen toteutumista.

6.1.1. Resurssien jako tehtäville

Tavoitteet tulee sitoa niihin osoitettuihin voimavaroihin. Tämä tarkoittaa, että talousarvioissa osoitetaan toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Toisaalta tavoitteiden tehtävänä on osoittaa, mitä vaikutuksia varojen käytöllä on tarkoitus saada aikaan.

Määräraha on valtuuston toimielimelle antama, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus tulojen kerryttämiseen/varojen käyttämiseen määrättyjen tavoitteiden toteutumiseksi. Määräraha on sidottu kunnan palvelutavoitteisiin. Tavoiteasettelun ja budjetoinnin yhdistäminen on vaativa tehtävä. Erityisesti asiakaslähtöisten tavoitteiden budjetoinnissa tavoitteiden asettaminen ja budjetointi on haastavaa.

6.1.2. Tasapainoperiaate

Kuntalaki velvoittaa kuntaa huolehtimaan tulorahoituksen riittävydestä ja maksuvalmiuden säilyttämisestä. Suunnittelun toiminnan ja hankkeiden on oltava realistia suhteessa käytettäviin varoin. Taloussuunnitelmassa on esitettävä yksilöidyt toimenpiteet edellisiltä tilikausilta kertyneen tai kuluvalta tilikaudelta kertyvän alijäämän kattamiseksi. Muodollista tulojen ja menojen tasapainottamista vuositason ei edellytetä. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilipäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajankohtana katetaan.

6.1.3. Brutto- ja nettoperiaate

Bruttoperiaate tarkoittaa, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoihin ja tuloarvioina. Bruttoperiaatetta käytetään pääsääntöisesti silloin, kun tehtävä rahoitetaan verorahoituksella.

Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään tulojen ja menojen erotuksena. Askolan kunnassa on talousarvio on nettositova.

6.1.4. Suorite- ja realisointiperiaate

Menojen suoriteperiaate tarkoittaa, että talousarvioon ja –suunnitelmaan otetaan varainhoitovuoden aikana vastaanotetuista tuotannontekijöistä aiheutuvat tulot ja sellaiset menot, joiden suorittamiseen kunta sitoutuu varainhoitovuoden aikana.

Tulojen realisointiperiaate tarkoittaa, että talousarvioon ja –suunnitelmaan otetaan suoritteiden luovuttamisesta aiheutuvat ja muut kunnalle kuuluvat tulot.

6.1.5. Täydellisyysperiaate

Täydellisyysperiaate tarkoittaa, että kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet otetaan talousarvioon kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja ja tuloja ei voi jättää pois talousarviosta. Täydellisyysperiaatteen mukaan kunnan eri tehtävien sisäiset ostot ja menot otetaan myös talousarvioon mukaan, vaikka sisäiseen kaupankäyntiin ei liity rahan käyttöä.

6.1.6. Raamibudjetointiperiaate

Valtuustolla on laaja valta päättää talousarvion määrärahakokonaisuuksista. Pääsääntöisesti määräraha asetetaan tehtäväkohtaisesti niin, että toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseen varatut varat ovat yhdistettävissä talousarviossa. Talousarvion raamiajattelussa voidaan esimerkiksi palvelualueelle osoittaa kokonaismääräraha useiden eri tehtävien hoitamista varten.

6.1.7. Kunnan hallintosääntö

Hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa palvelu- ja tehtäväalueille sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä euromääräiset sitovuudet (=sitova ulkoinen toimintakate).

Talousarviossa valtuusto hyväksyy myös kuntakonsernin tytäryhteisöille tulostavoitteet.

Kunnanhallitus hyväksyy vuosittain talousarvion suunnitteluohjeen. Suunnitteluohje sisältää myös suunnittelukehyksen. Palvelualueet laativat talousarvioehdotuksensa kunnanhallituksen hyväksymän aikataulun ja organisaatorakenteen mukaan.

Voimassa oleva hallintosääntö on hyväksytty kunnanvaltuustossa 19.5.2025 ja se löytyy kunnan kotisivuilta. Hallintosääntö tuli voimaan 1.6.2025-

6.1.8. Kunnan strategia

Kunnan strategiassa tavoitteeksi on määritelty kuntalaisten hyvinvoinnin ja elinvoiman vahvistaminen eri elämän vaiheissa. Kuntastrategia vuosille 2022-2025 on päivitetty vuoden 2024 lopulla. Kunnanvaltuusto hyväksyi kuntastrategian 12.8.2024.

Askolan kuntastrategia vuosille 2022-2025.

Strategiset tavoitteet

Elinvoima

- yritysmuönteisyys
- kestävä talous
- osallistava ja avoin toiminta-tapa

Hyvinvointi

- ajanmukainen palveluverkko
- asukkaiden ja henkilöstön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Toimien toteutumiseen pyritään seuraavien arvojen kautta:

- kestävyys
- osallisuus
- joustavuus
- turvallisuus
- positiivisuus
- rohkeus

Talouden kestävyyttä arvioidaan ja ohjataan konsernitasolla kriisikuntakriteerien avulla. Sekä konserniyhtiöidenkin toimintaa ohjaa hyväksytty kuntastrategia.

6.1.9. Osallistuva budjetointi

Jokainen kuntalainen voi osallistua asioiden valmisteluun ja päätökseen

- tekemällä kuntalaisaloitteen tärkeäksi kokemastaan asiasta
- antamalla palautetta kunnan palveluista ja kertoa kehitysideoista
- seuraamalla valtuuston kokousten suoria lähetyksiä kunnan kotisivuilla jaettavan linkin kautta

Vuoden aikana järjestetään kuntailta-tyyppinen tilaisuus, jossa kunnan toimintoja esitellään ja avataan mm. investointien toteuttamissuunnitelmia. Näin kuntalaiset pääsevät ottamaan kantaa meneillä oleviin toimintoihin sekä antaa palautetta/ideoita toimintojen kehittämiseen.

Osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovarvoja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Sen toteuttamiseen ei ole yhtä ainoaa oikeaa menetelmää, vaan sitä voidaan toteuttaa monin eri tavoin.

Osallistavan budjetoinnin toimintatapa on vuosina 2024 ja 2025 aktiivisuusrahahanke. Vuoden 2026 osalta selvitetään lisää toimintatapoja toteuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti ja osallistavasti tämä toiminta.

7. Kuntakonserni

Kuntakonsernin kuuluvat tytäryhteisöt toimittavat toiminnan tavoitteet strategian mukaisesti, kuvaavat toimenpiteet sekä mittarit tavoitteiden toteutumisen mittaamista varten. Lisäksi toimitetaan taloustiedot tuloslaskelmamuodossa. Konserniyhtiöt toimittavat myös riskienhallinta-analysit. Viimeistään 15.10.2025 mennessä konserniyhtiöt toimittavat. Tarvittavat raportointipohjat toimitetaan konserniyhtiöille elo-syyskuun aikana.

8. Yhteystiedot ja lisätietoja

Talouspalvelut:

Kaija-Leena Tuomisto, talouspäällikkö, puh 040 836 2153, kaija-leena.tuomisto@askola.fi

Henkilöstöpalvelut (mm. koulutussuunnitelma)

Tuija Saloranta, hallintojohtaja, puh. 040 7195 069, tuija.saloranta@askola.fi

Hyvinvointikertomus:

Hyvinvointikoordinaattori Johanna Viuhko, puh. 040 7109 122, johanna.viuhko@askola.fi

JAKELU

Kunnanjohtaja Annu Räsänen
Tuija Saloranta
Esko Halmesmäki
Janne Mäkinen
Johanna Viuhko

Askolan Puhti Oy / Leena Kavén
Kirnujen Asunnot Oy / Antti Leivonen
Veikko Pohjanpellon säätiö sr / Kari Jahnsson
SoTePe-yhtiöt / tj